

Federatie
**Medisch
Specialisten**

Handreiking visiteren met gespreksthema's

Inhoudsopgave

Doel en reikwijdte handreiking	3
Inleiding	3
Wat is een gespreksthema?	3
Het voeren van een gesprek over een specifiek thema	4
Hoe bevroeg je een thema?.....	4
Hoe beoordeel je een gespreksthema?.....	5
Bijlage 1 - Gespreksthema: Samen Beslissen	6
Wat houdt het gespreksthema Samen Beslissen in?	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Samen Beslissen als gespreksthema	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Bijlage 2 – Gespreksvoering.....	7

CONCEPT

1.1 Doel en reikwijdte handreiking

Gespreksthema's zijn, in lijn met de Toekomstvisie Kwaliteitsvisitaties 2021, een nieuw onderdeel binnen de kwaliteitsvisitaties. Deze handreiking 'Visiteren met gespreksthema's' is opgesteld door de commissie Kwaliteitsvisitaties van de Federatie Medisch Specialisten. Eind 2022 is het eerste gespreksthema – Samen Beslissen – aangenomen. Het doel van de handreiking is wetenschappelijke verenigingen en hun bezoekers handvatten te geven over wat een gespreksthema is en hoe gespreksthema's vorm kunnen krijgen in de kwaliteitsvisitatie van de wetenschappelijke vereniging. Ter illustratie én omdat het thema Samen Beslissen is aangenomen als addendum¹, is dit gespreksthema in deze handleiding verder uitgewerkt in Bijlage 1. De grondslag is in principe toepasbaar op ieder mogelijk gespreksthema.

2 Inleiding

2.1 WAT IS EEN GESPREKSTHEMA?

Een gespreksthema beslaat altijd een bepaald onderwerp. Dit onderwerp bestaat uit algemenere materie. Het is een opener onderwerp waarbij er grote praktijkvariatie bestaat en/of het onderwerp nog in ontwikkeling is, en de visie en invulling zich binnen het specialisme nog moeten vormen. Het stellen van een norm is mede om die reden (nog) lastig. Op termijn zou het wel kunnen dat er een waarderingsnorm voor het betreffende gespreksthema wordt gevormd en het gespreksthema overgaat in een norm.

Het onderwerp van gesprek is zeer geschikt voor verkenning en verdieping, en daardoor relevant om op de visitatiedag te bespreken. Het onderwerp is (nog) niet te normeren met "ja" of "nee". Het gaat juist om de achterliggende inhoud, de motivatie en het proces rondom het thema in de vakgroep. Door dit uit te vragen kan er een spiegel worden voorgehouden aan de vakgroep.

Doordat het onderwerp in ontwikkeling is, leent het zich bij uitstek voor een continu leren- en kwaliteitscyclus. Zowel extern kunnen er ontwikkelingen zijn op dit gebied, als ook intern door bijvoorbeeld het opvragen van feedback van patiënten/collega's. Het onderwerp staat om die reden nooit stil.

Een gespreksthema is:

- Een open onderwerp waarbij er een grijs gebied en/of (grote) variatie is hoe dit in de praktijk precies in te vullen is.
- Het onderwerp is lastig te meten en een norm stellen is om die reden dan (nog) niet mogelijk.
- Het onderwerp leent zich voor een verdiepende bespreking. Dit komt voort uit de vorige twee punten: het is niet te normeren en met 'ja' of 'nee' te beantwoorden.
- Het onderwerp leent zich voor continu leren/verbeteren middels een PDCA cyclus. Het onderwerp is in principe nog niet 'af' en is nog volop in beweging.

WELKE PLAATS NEMEN GESPREKSTHEMA'S IN BINNEN DE HUIDIGE VISITATIEMETHODIEK?

Één van de belangrijkste doelen van de kwaliteitsvisitatie is het stimuleren van kwaliteitsverbetering binnen een vakgroep. Om het lerend vermogen op de langere termijn zo groot mogelijk te houden is het essentieel

¹ Zie Addendum Samen Beslissen als

dat er meer dynamiek komt in de getoetste onderwerpen, in plaats van enkel iedere vijf jaar dezelfde terugkerende normen.

Dat betekent voor de commissie kwaliteitsvisitatie van de wetenschappelijke verenigingen: eenheid waar mogelijk en maatwerk waar nodig. Door het introduceren van gespreksthema's naast een geminimaliseerde normenset kunnen kwaliteitsvisitaties beter bijdragen aan kwaliteitsbevordering van de vakgroep. Een gespreksthema is nadrukkelijk geen uitgewerkte norm en heeft daarom een bijzondere plaats in de visitatiemethodiek. De kwaliteitsvisitatie bestaat dan uit twee substantiële onderdelen: het onderdeel waar normen worden getoetst en het thematische onderdeel met daarin de gespreksthema's.

3 Het voeren van een gesprek over een specifiek thema

3.1 HOE BEVRAAG JE EEN THEMA?

Voorafgaand aan de visitatie:

Om het gesprek gemakkelijker richting te kunnen geven en als visiteur een beeld te hebben van de stand van zaken bij de vakgroep, is het essentieel om de vakgroep van te voren te informeren en te bevragen over het thema en de manier waarop het thema plaats heeft in de kwaliteitscyclus van de vakgroep. Op voorhand kunnen een aantal vragen voorbereid en beantwoord worden door de vakgroep over het thema. Door de basisinformatie op voorhand uitgevraagd te hebben kan er sneller verdiepend worden gesproken op de visitatiedag en kan het gesprek enige sturing krijgen. De beantwoording kan onderbouwd worden met o.a. hulpmiddelen die de vakgroep gebruikt of data/ervaringen die de vakgroep heeft verzameld.

Vragen die vooraf beantwoord kunnen worden zijn:

1. Hoe heeft de vakgroep dit thema georganiseerd?
2. Waar is de vakgroep binnen dit onderdeel het meest tevreden over?
3. Waar loopt de vakgroep binnen dit thema het meest tegen aan?
4. Waar ziet de vakgroep zelf de meeste ruimte om nog in te verbeteren?

Gesprekstechniek

Gesprekstechnieken zijn manieren van gespreksvoering om meer uit gesprekken te halen. Het kan gaan om een bepaald type vraagstelling of juist de non-verbale communicatie, zoals het laten vallen van een stilte. Er kunnen diverse technieken worden ingezet om een probleem scherper te krijgen, om een doel te behalen, om eigenaarschap te creëren of simpelweg om de vakgroep beter te leren kennen.

Er zijn twee vormen van gespreksvoering die toegepast zouden kunnen worden:

Gefocust open interview

1 thema staat centraal
Visiteur stellen vragen
Ongestructureerd interview
Gevisiteerden geven antwoorden

Dialog

1 thema staat centraal
1 visiteur als procesbegeleider
Open 2-richtingen gesprek
Gelijkwaardigheid bezoekers en gevisiteerden

Tips om te komen tot een gefocust open interview en indien mogelijk een dialoog:

- Voer een open gesprek met open vragen.
- Een open gesprek wordt goed ontvangen als:
 - o De vragen duidelijk zijn
 - o De vragen ertoe doen
 - o De vragen verrassen
 - o De vragen uitdagen tot nadenken.
- Vragen om het gesprek te openen kunnen zijn:
 - o Hoe komt het dat dit thema nog weinig onder de aandacht is binnen de vakgroep?
 - o Wat maakt dat jullie best practice zo succesvol is en wat kunnen anderen daarvan leren?
 - o Wat zou het jullie kunnen opleveren als jullie met dit thema aan de slag gaan?
- Laat het gesprek spiegelend zijn en laat de vakgroep zelf kansen en mogelijkheden benoemen. Wees als visiteur niet te oordelend en leg geen dingen op.

Voor meer tips en uitdagingen in de gespreksvoering, zie bijlage 2 van deze Handreiking.

3.2 HOE BEOORDEEL JE EEN GESPREKSTHEMA?

Het bespreken van een thema is niet te normeren op de gebruikelijke wijze. De thema's en het gesprek daarover zijn van toegevoegde waarde omdat ze de kwaliteitscyclus in de vakgroep op bepaalde thema's kunnen stimuleren. De vakgroep moet blijk geven van een analyse van eigen data en functioneren op het thema en hieruit een conclusie trekken. Wanneer nodig stellen ze een verbeterplan op en vindt reflectie plaats. De visitatiecommissie kan de vakgroep wel degelijk adviezen geven over de invulling van het thema of verbetering van de kwaliteitscyclus. Deze adviezen hebben de zwaarte van een aanbeveling.

Aanbevelingen: Indien de praktijkvoering, zoals getoetst aan de hand van de normering als bedoeld in artikel IV.10, op één of meer onderdelen kan worden verbeterd. Aanbevelingen dienen in principe binnen maximaal vijf jaar te zijn uitgevoerd.

Het is aan de wetenschappelijke vereniging en de visitatiecommissie ad hoc om te bepalen op welke manier er om terugkoppeling wordt gevraagd van de gegeven adviezen en of het thema bij hervisitatatie/visitatie na vijf jaar weer uitgevraagd wordt. Dit kan worden bepaald aan de hand van een eerdere visitatie dan wel actuele ontwikkelingen.

4 Bijlage 1 - Gespreksthema: Samen Beslissen

Samen Beslissen is in november 2022 (voor het uitkomen van deze Handreiking) als gespreksthema middels een Addendum met positief advies ontvangen in de Raad Kwaliteit. Zie voor meer informatie het Addendum Samen Beslissen in de Kwaliteitsvisite

SAMEN BESLISSEN – DE BASISPRINCIPES:

Samen beslissen gaat uit van de volgende principes:

- Zorgverleners en patiënten hebben verschillende, maar even belangrijke, expertise in te brengen bij het maken van medische beslissingen;
- Als patiënten goed geïnformeerd worden door artsen en zelf actief betrokken worden bij de besluitvorming rond hun behandeling zullen zij samen de best passende behandeloptie kiezen;
- Zorgverleners kunnen via samen beslissen beter inspelen op de behoeften en voorkeuren van de patiënt;
- Patiënten kunnen door samen beslissen een keuze maken die het beste aansluit bij de eigen situatie en de persoonlijke voorkeuren.

Samen beslissen is te beschrijven als: *het streven om patiënten steeds beter te informeren en te betrekken bij de besluitvorming om gezamenlijk de best passende behandeloptie te kiezen. Het is het proces waarin de arts en de patiënt gezamenlijk bepalen welk medisch beleid het beste bij de patiënt past, waarbij alle opties, voor- en nadelen, patiëntvoorkeuren en omstandigheden worden meegenomen.*

Voor meer informatie over Samen Beslissen en voorbeelden hiervan, kunt u terecht op de [themapagina van de Federatie Medisch Specialisten](#).

5 Bijlage 2 – Gespreksvoering

Uitdagingen

LSD mag je gebruiken

OMA en NIVEA laat je thuis?

Gedraag je als een OEN

Maak je niet dun, DIK is de mode

Laat OMA thuis

Opinies
Meningen
Adviezen

Wees een OEN

Open
Eerlijk
Nieuwsgierig

Smeer NIVEA

Niet
Invullen
Voor
Een
Ander

Denk aan ANNA

Alles
Navragen
Niets
Aannemen

Doe DIK

Denk
In
Kwaliteiten

Gebruik LSD

Luisteren
Samenvatten
Doorvragen

Positive
Perception
Program

COMPLET